

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 26.11. 2020

Peter Majer, hovorca NBS

...(prerušený záznam, pozn. prep.)... na chvíľočku krátke video, prajem príjemné pozeranie.

prezentácia videa

Vážené dámy, vážení páni, prosím venujte teraz chvíľku peniazom, bude to cenná chvíľka, počas ktorej sa dozviete všetko o projekte „5peňazi“, o chvíľku začíname. Každý z nás má skúsenosti s peniazmi, zarábame ich, míňame, požičiavame si ich alebo ich požičiavame druhým, investujeme, no i strácame. Niektorí peniaze schováva pod matrac, iní si vytvárajú svoj finančný vankúš sporením v banke. Mnohí z nás však pri hospodárení s domácim rozpočtom potrebujú poradiť. Ľudia na Slovensku majú nízku úroveň finančnej gramotnosti, inak povedané nevedia dobre hospodáriť s peniazmi. V poslednom prieskume Národnej banky Slovenska len 9,6 % domácností vedelo správne odpovedať na štyri otázky, ktoré testovali základnú finančnú gramotnosť. Dobré na tom nie sú ani žiaci na školách, aj tým chýbajú základné vedomosti o svete peňazí, ich fungovaní a hodnote. My v Národnej banke Slovenska si uvedomujeme svoju úlohu vo finančnom vzdelávaní a preto spúšťame nový projekt „5peňazi“. Prostredníctvom našich odborníkov vám budeme radiť a pomáhať. Chceme vám poskytovať dôveryhodné a zrozumiteľné informácie o peniazoch, o finančných produktoch, o vzťahoch a súvislostiach. Chceme zložité veci vysvetľovať čo najjednoduchšie tak, aby ich pochopili všetci, všetci, ktorí pomoc potrebujú. Projekt „5peňazi“, to je päť pilierov, o ktoré sa budeme môcť v budúcnosti oprieť. Webová stránka www.5penazi.sk je informačný a vzdelávací portál pre všetky generácie. Vzdelávacie centrá „5peňazi“ v regiónoch prinesú bezplatné zážitkové vzdelávanie odbornými lektormi. Sú určené pre školy, deti, mládež a neskôr aj dospelých. Spoluprácou so školami podporíme finančné vzdelávanie žiakov, študentov a učiteľov. Verejný sektor zahŕňa terénnu prácu a vytváranie podmienok, v ktorých sa dá ľahšie dostať z chudoby. Grantové schéma predstavuje spoluprácu s neziskovými organizáciami formou finančnej podpory cez grantové výzvy. Vzdelávanie o financiách znie náročne, nezaujímavo a zároveň ako niečo, do čoho sa človek len tak nepustí. V reklamnej kampani ho preto prirovnávame ku každodenným radostným činnostiam. Ukazujeme, že stačí chvíľka a hneď sa človek dozvie niečo prospešné, čo mu v budúcnosti pomôže. Učíme ľudí, že to môže byť jednoduché a že stačí naozaj málo, aby sa mali finančne lepšie. www.5penazi.sk je informačný a vzdelávací portál pre všetky generácie, miesto, kde na internete nájdete rady,

pomoc aj trochu zábavy zo sveta peňazí. Postupne sa vám budeme prihovárať článkami, rozhovormi, videami a podcastmi. Obsah tvoria odborníci z NBS spolu s nezávislými expertmi. V aktualitách nájdete správy zo sveta financií na rôzne témy, rozhovory s našimi odborníkmi, lektormi aj známymi osobnosťami Slovenska. V sekcii vzdelávanie začíname s online formou pre žiakov stredných škôl, na ktorom si hravo i poučne osvoja svet práce a peňazí. Rady pre vás pomôžu ľuďom zorientovať sa vo svete peňazí, ponúknu užitočný obsah a poradenstvo. „5peňazí“ prichádza aj do regiónov Slovenska, moderné priestory tréningových centier pomôžu deťom zorientovať sa v otázkach peňazí pomocou neformálneho zážitkového vzdelávania. Neskôr otvoríme centrá aj pre dospelých, kde sa môžu zadarmo dozvedieť niečo nové o peniazoch. V jedinečných priestoroch NBS v Kremnici sa budú žiaci učiť o peniazoch aj s fíraním do bane. Unikátne školiace stredisko projektu „5peňazí“ sa nachádza priamo v Múzeu mincí a medailí NBS. Centrum projektu „5peňazí“ v Banskej Bystrici sa nachádza v historickej budove expozitúry Národnej banky Slovenska. Je výnimočná nielen svojou architektúrou, počas Slovenského národného povstania sa stala dočasným miestom, kde sa ukrývala veľká časť zlatého pokladu a slovenských obehových korún. Vzdelávacie centrum v Košiciach sa nachádza v budove expozitúry NBS. Po vzniku Slovenskej republiky to bola prvá novovybudovaná stavba centrálnej banky na Slovensku. Počas rekonštrukcie budovy Východoslovenského múzea bol v tunajšom trezore uložený Košický zlatý poklad. Centrum v Bratislave sa nachádza priamo v budove Národnej banky Slovenska, v jej centrále je výstava Od koruny k euru. Aj cez rozšírenú realitu sa ľudia dozvedia viac o tom ako a prečo sme prijali euro, ako sa peniaze vyrábajú a ako sa ničia. Naučia sa rozoznávať falzifikáty a dozvedia sa veľa ďalších zaujímavostí o bankovkách a minciach. Projekt „5peňazí“ pripravuje spoluprácu s ministerstvom školstva pre vzdelávanie na základných a stredných školách, do projektu chceme zapojiť aj vysokoškolákov. Budeme radi, ak si učitelia na našom webe nájdu materiály na vyučovanie a tiež pre nich pripravíme zoznam overených partnerov, ktorých si môžu pozvať do školy na prednášku alebo sa zapojiť do ich projektu. Projekt chce nielen učiť, ale aj vytvoriť návody, či pomoc pri krokoch, ktoré môžu ľudí dostať napríklad z generačnej chudoby. Pomôžu im vyhrabať sa z následkov zlých finančných rozhodnutí a istejšie sa postaviť na vlastné nohy. V roku 2021 zverejníme grantovú výzvu pre neziskové organizácie, podporíme kvalitné a dôveryhodné projekty finančného vzdelávania. „5peňazí“ bude uzatvárať partnerstvá s neziskovými organizáciami. Vzdelanie je pre nás v Národnej banke dôležitá hodnota. My, ktorí sa každý pracovný deň venujeme peniazom, si vážime vzdelania ako oveľa väčšiu hodnotu. Viac vedomostí prináša menej chýb a to platí aj vo svete financií. Preto prichádzame medzi vás s projektom „5peňazí“. Chceme, aby ste robili dobré finančné rozhodnutia, tie

všetkým pomôžu žiť šťastnejšie, no prispievajú aj k stabilite vo veľkých financiách. Veríme, že sa oplatí venovať chvíľku peniazom a že projekty pod značkou „5peňazí“ dokážu prispievať k múdrym rozhodnutiam. Tešíme sa na stretnutie s vami a veríme, že „5peňazí“ vás bude baviť. Cenné rady budú konečne po ruke vtedy, keď ich budete potrebovať.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem a ešte pred tým ako prejdeme k vašim otázkam, poprosím o krátky komentár pána guvernéra a pani Čillíkovú.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Dámy a páni, dovoľte aj mne vás všetkých privítať na pôde Národnej banky Slovenska a chcem povedať, že finančné vzdelávanie je vážna záležitosť, je to vážna téma. Koniec koncov centrálna banka sa v zásade venuje veľmi vážnym témam. Ľudia často nemajú ani potuchy o tom, čo všetko centrálna banka rieši. Je ale pravdou, že záležitosť finančného vzdelávania si berieme na svoje plecia dobrovoľne a máme plné právo sa opýtať, prečo tak robíme. Robíme tak preto, pretože si myslíme, že v systéme funguje akási trvalá asymetria. Je to informačná asymetria medzi tými, ktorí poskytujú služby a produkty na finančných trhoch - či už sú to poisťovne alebo banky alebo brokeri alebo sprostredkovatelia - a asymetria spočíva medzi tými, ktorí tieto služby poskytujú a medzi tými, ktorí ich spotrebúvajú. Je to taká trvalá presilovka a výsledkom tejto trvalej presilovky je niekedy nerovnováha. Ako všetci vieme, tak ako stabilita a rovnováha je dôležitá v gymnastike, je určite dôležitá aj pri našich životoch na to, aby sme žili spokojné a zdravé životy a z tohto pohľadu finančné vzdelávanie má svoju úlohu. My sa snažíme týmto projektom v podstate vyjadriť naše rozhodnutie, aby sme sa stali akousi neformálnou národnou autoritou v tejto oblasti. Samozrejme je tu podaná ruka všetkým ďalším orgánom aj štátnej, aj verejnej správy a všetkým tým, ktorí sa dobrovoľne tejto téme venujú. Je to beh na dlhú trať, sme radi, že máme schopnosť koncentrovať okolo seba expertov, ktorí tejto téme naozaj rozumejú a ktorí túto tému sú schopní jednoducho ľuďom podať a sme veľmi radi, že sa nám podarilo aj presvedčiť ďalších priateľov tohto projektu, ktorí prichádzajú z úplne iných oblastí spoločenského, kultúrneho, športového života a ktorí nás pri tomto projekte budú v ďalších rokoch sprevádzať, tak nám, prosím, držte palce.

Júlia Čillíková, výkonná riaditeľka úseku regulácie a ochrany finančných spotrebiteľov NBS

Ďakujem, ako ste videli už aj v našom krátkom videu, ja mám v Národnej banke na starosti okrem iného aj ochranu spotrebiteľa. Veľmi sa tešíme, že teraz prichádzame s nejakou dobrou témou, ktorá môže ľuďom pomôcť. A my v banke máme radi čísla a ja ako matfyzák možno ešte trochu viac, tak skúsím začať nejakými číslami. Päť rokov sa venujeme v banke ochrane spotrebiteľa a vyriešili sme viac ako 12 tisíc sťažností. Pokúsili sme sa naliať do hláv trocha vedomostí o peniazoch viac ako 30 tisíc žiakom a študentom, ale keď si porovnáte koľko máme detí, žiakov a dospelých na Slovensku, je to iba zlomok a ja verím, že dnes je taký ten deň „D“ a idem do posledného čísla, že 26. novembra 2020 je deň, keď štartujeme projekt „Spenžazí“ a odteraz každý kto bude chcieť - a musíme o tom hovoriť - môže nájsť cenné rady na jednom mieste a môžeme naozaj pomôcť ľuďom ochrániť sami seba, pomôcť si a tých 30 tisíc ľudí bude naozaj už len zlomok oproti tomu, kto môže a v akom čase len za chvíľočku prísť k informáciám.

Tomáš Hlubocký, TV Markíza

Pani Čillíková, mohli by ste nejak prakticky objasniť príklad - do tých priestorov na NBS štyroch - v Kremnici, Banskej Bystrici, v Košiciach, v Bratislave - kto teda bude chodiť a za akých podmienok, kto ich tam bude vzdelávať a na čo bude kladený dôraz, či na výber správneho finančného produktu, či na ochranu pred podvodníkmi. Ďakujem.

Júlia Čillíková, výkonná riaditeľka úseku regulácie a ochrany finančných spotrebiteľov NBS

Ďakujem, na začiatku poviem, že sme museli trochu zmeniť prístup, pretože táto situácia s koronou, s ktorou sa teraz všetci stretávame, nám trochu zmenila plány, ale myslím, že sme veľmi dobre zareagovali a bude možné to vzdelávanie robiť online, ale vrátim sa k obsahu. Robíme to takou salámovou metódou a to, čo máme už dnes dostupné a čo budeme ponúkať, je vzdelávanie pre školy. Vzdelávanie pre školy máme rozdelené na tri skupiny – prvý stupeň, druhý stupeň a potom vlastne tí žiaci z tretieho stupňa vzdelávania, ale nie je to také klasické školské vzdelávanie, aj keď vychádzame z toho národného štandardu gramotnosti, ale snažíme sa to robiť takým zážitkovým vzdelávaním. Keď sa pýtame kto - máme vyškolené, ja verím, že veľmi kvalitné a zaujímavé lektorky a to vzdelávanie alebo tie informácie budeme posúvať tým deťom takou hravou, zážitkovou formou. Keď sa pýtame čo, opätovne to pôjde v balíkoch. Na to, aby sme mohli vyberať produkty, tak už musíme mať trochu starších žiakov. Pokiaľ máme tie malé deti, máme ten program šitý na mieru ich vekovej kategórie. Dneska budeme mať ten program urobený tak, že nebudeme opakovať moduly tak, aby vždy videli to isté, ale keď príde

trieda alebo skupina už druhýkrát, tak môže ako stavbu budovať tú finančnú gramotnosť krok za krokom.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Dovoľte mne dodať, že o tomto projekte samozrejme vie aj ministerstvo školstva. My sme konkrétne rokovali s pánom ministrom o tejto téme pred pár mesiacmi a je tu ambícia, samozrejme, ponúknuť tento produkt aj vzdelávaciemu systému. Snáď sa dožijeme aj toho, je tu ponuka zo strany ministerstva školstva, aby sa projekt „5peňazí“ stal jedným z modulov tzv. novej modulej školy, ktorú pán minister bude chcieť predstaviť v najbližšom čase. Takže v tejto oblasti chceme spolupracovať a my v podstate nevieme ani nahradiť vzdelávací systém v plnej miere, tú kľúčovú úlohu bude aj v budúcnosti mať vzdelávací systém na Slovensku reprezentovaný, samozrejme, rezortom školstva a systémom škôl tak, ako ich poznáme.

Barbara Štefanovičová, TV TA3

Ja by som sa tak možno technicky – tie školy sa tam budú prihlasovať? A potom by ma zaujímalo, čo očakávate na konci tohto projektu, či budete znova nejak preverovať nejakým prieskumom teda, či mal úspech. Ďakujem.

Júlia Čillíková, výkonná riaditeľka úseku regulácie a ochrany finančných spotrebiteľov NBS

A v prvom rade, toto nie je jednorazový projekt, my dneska štartujeme projekt „5peňazí“ ako značku, ale to vzdelávanie, ako som spomínala, sa snažíme robiť už dlhodobo. Nerobíme ho len pre deti a žiakov - tak ako som vlastne hovorila doteraz, ale to je len to, čo už vlastne máme spustené teraz, ale plynule budeme prechádzať a pripravovať a spúšťať moduly, či pre seniorov alebo marginalizované skupiny. Tie regióny sú spôsob ako sa dostaneme bližšie k ľuďom, ktorí sa nepohybujú v tom online priestore. Naším cieľom je, samozrejme, merať účinnosť tých našich techník alebo tej našej práce, takže určite budeme ďalej pracovať na prieskumoch. Motivujeme alebo hovoríme aj s ministerstvom školstva o tom, aby sme sa opätovne zapojili do merania PISA a finančnej gramotnosti. Je to beh na dlhé trate, určite to nepôjde za rok, ale my máme ambíciu udržať aj tento projekt živý, stále nosiť obsah a je asi príliš naivné si myslieť, že na konci roka nám tie výsledky finančnej gramotnosti stúpnu oveľa vyššie, ale tým, že máme ambíciu spájať aj ostatných, ktorí sa venujú finančnej gramotnosti, tak ten záber je oveľa širší a veríme, že v tých ďalších meraniach sa postupne budeme zlepšovať.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Tak isto doplním, že naša kľúčová požiadavka alebo prosba na adresu ministerstva školstva bola práve snaha o opätovné zapojenie sa do testovania PISA z hľadiska finančnej gramotnosti, pretože to je pre nás reprezentatívny a medzinárodne porovnateľný prieskum. Samozrejme, sme ho schopní v nejakých častiach nahradiť vlastnými prieskumami ako sme to robili a videli ste to aj v dokrútku, ale kľúčové je mať medzinárodne porovnanie a časový rad. Takže z tohto pohľadu sme neboli pred pár rokmi nadšení z toho, že sme ako keby nechceli pokračovať v týchto testovaniach. Pevne verím, že nový manažment rezortu aj tejto situácii, ktorá zrejme ako keby nám pomáhala, pretože celkové testovanie sa zrejme bude posúvať o nejaký rok – dva, máme šancu sa vlastne opätovne doňho prihlásiť.

redaktor

Vzdelávania nikdy nie je dost' a kvalitného obzvlášť, ale mňa by zaujímalo, že čo očakávate od tohto projektu – zníži sa počet sťažností alebo sa skvalitnia tie sťažnosti?

Júlia Čillíková, výkonná riaditeľka úseku regulácie a ochrany finančných spotrebiteľov NBS

Ja myslím, že očakávať, že sa zníži počet sťažností je asi nerealistické, ale možnože veľká časť tých sťažností bude opodstatnená, pretože my vidíme aj pri tých sťažnostiach, že veľké množstvo – možno až dve tretiny – použijem také škaredé slovo - sú neopodstatnené práve preto, že tí spotrebiteľia pristupujú na niečo, čomu nerozumejú. Už keď ich pri tom procese vzdelávania, ktorého, ako si povedal, nikdy nie je dost', sa naučíme, že podpisujem len to, čomu rozumiem a to čo potrebujem, tak časť tých sťažností už nebude musieť byť sťažnosťami, pretože to je, bohužiaľ, jedna taká jedna z najväčších bolíestok.

Peter Majer, hovorca NBS

Už nemáme žiadne ďalšie otázky, tak sa presúvam takto vedľa nášho stola, kde vítam vôbec po prvýkrát v Národne banke predstaviteľov možno sektorov, ktoré sú najviac zasiahnuté - nech sa páči, poďte ku nám - pandémieu koronakrízy a je to obdobie, keď si ľudia čoraz viac uvedomujú možno peniaze – poďte takto medzi nás. Začneme dárou – pani Mária Bartalos. Vy ste predstaviteľkou umenia alebo kreatívnej sféry, ako možno vy vnímate koronakrízu a to či vás to vôbec nejako namotivovalo zaoberať sa viac peniazmi a možno nejakými produktami, ktoré máte aktivované.

Mária Bartalos, herečka

Ďakujem. Dobrý deň, ja si myslím, že – teda aspoň tak skromne možno o sebe vyhlásim, že som bola od malička taký dobrý hospodár s peniazmi. Vždy, v každej situácii som, teda aspoň si myslím, že som dokázala s tými peniazmi manipulovať rozumne a teda aspoň ma to tak naučili v detstve. V podstate koronakríza bola taká alebo je taká naozaj prvá životná situácia, ktorá je aj v rámci financií pre mňa náročná a presne v tomto období sme tak najviac uvažovali nad tým, čo si môžeme dovoliť, čo si nemôžeme dovoliť, presne sme sa najviac naučili s tými financiami pracovať tak, aby sme dokázali nielen prežiť ako rodina, ale aby sme dokázali zachrániť aj taký ten náš malý biznis – to naše podnikanie, ktoré máme, teda to naše kreatívne štúdio, pretože ten umelecký smer ako ste povedali, bol veľmi zasiahnutý a my tým žijeme dosť intenzívne. Takže pre mňa bolo náročné bojovať s tými pocitmi a zároveň s tou situáciou, že musím myslieť aj ekonomicky a nielen tak z toho osobného hľadiska, pretože mi na tom záleží, a pretože je to náš sen a tak ďalej. Takže stále je to pre mňa také zvädzanie takého boja, že k čomu sa ako keby sa prikláňam viac, preto sa v tom snažím nájsť takú nejakú rovnováhu a udržať taký ten biznis, ku ktorému máme veľmi osobný vzťah a udržať ho rozumne v rámci financií a verím teda, že sa nám to podarí, pretože ja som skôr taký snílek, možno že by som sa viac mala venovať ako taký malý začínajúci podnikateľ tým financiám, ale práve preto som vďačná, že som bola oslovená do tohto projektu, som vďačná, že takéto niečo vzniklo, pretože naozaj vnímam aj z môjho okolia, že tých informácií majú ľudia málo a majú veľké rezervy – tak isto aj ja, tak že preto som šťastná, že sa niečo nové naučím a ďakujem za túto príležitosť.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne. Naším ďalším ambasádorom našej značky „5peňazí“ je Peter Slačka, zvaný Kuchár. Vy ste tiež predstaviteľom - u vás ako gastrosektor najviac zasiahla koronakríza. Ako ste možno prehodnotili váš biznis model, a či vás to tiež namotivovalo zamyslieť sa lepšie nad svojimi vlastnými peniazmi.

Peter Slačka, kuchár a podnikateľ

Ďakujem pekne za slovo, ja by som chcel povedať, že v tejto situácii, kde si myslím, že kultúra a gastro ťahá teda za kratší koniec, sme boli všetci nútení sa zamyslieť a rozmýšľať, že čo bude ďalej, nepozerať čo bude zajtra, ale pragmaticky rozmýšľať určite na mesiace až rok dopredu. Všetci sme si siahli veľakrát na dno, keď sme nejakým spôsobom zatvárali, otvárali, prepúšťali, prijali a zasa prepúšťali. Čiže, dneska rátame každé euro, každú korunu, pozeráme sa na každý deň. Je veľmi dôležité pre nás štatisticky vychádzať z toho, čo sa bude diať, čo sa deje.

Rozmýšľame veľmi krehko nad tým, kam investujeme peniažky, ale tento projekt pre mňa, prečo tu stojím, je ako nová tradícia, ako otvorená náruč otázok a odpovedí, kde napríklad ja som vyštudoval strednú školu hotelovú, kde sme mali nejakú ekonomiku, čiže nejaké základy tej finančnej gramotnosti mám, ale, samozrejme, podnikanie je veľmi hlboké, veľmi náročné pre takého bežného človeka ako som ja, čiže za tých päť rokov podnikania som v podstate aj ja zakopol niekde, niekde minul, kde som nemal, niečo podpísal, čo som nemal - a veľmi si vážim takúto pomocnú ruku, kde v podstate aj dnes sa môžem aj ja naučiť, pretože tých informácií, tak isto pre mňa ako kuchára, ale aj ako podnikateľa sú veľmi cenné a ako reagovať na vzniknuté situácie, krízové situácie, mať sa na niekoho obrátiť je dneska veľmi dôležité a čo je dôležitejšie – nebát sa prísť a opýtať, lebo kto sa veľa pýta, tak sa veľa dozvie. Ďakujem pekne.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne. Tak to boli naši ambasádori. Viac ambasádorov predstavíme v najbližšom čase a teraz vás všetkých, ktorí ešte máte chvíľočku, pozývame ku nám na 30. poschodie na také neformálne stretnutie – Peter Slačka pripravil také sladké prekvapenie - slovenskú šišku. S vami ostatnými sa vidíme, dúfam, čoskoro opäť.